

ლიტერატურული განცემი

№59 30 სეპტემბერი - 13 ოქტომბერი 2011

გამოცემის თრ კვირაში ერთხელ, პარასკევის

ფასი 50 თეთრი

გივი ალხაზიშვილი

მაშინდელი გრძელდება ამეყო

ცა გადაივლის,
ეს ქედებიც გადაივლიან,
თავის მეგზური გაუჩნდება მთების ქარავანს..
მე კი წავედი
და აქ ჩემი ლანდი დავტოვე,
მე სხვის სიზმარში გამეღვიძა და აქ არა ვარ.

ცა გადაივლის,
მერამდენედ გადაიარა?!
მოვლენ მკვდრები და იტირებენ,
რომ ეს ქვეყანა უნუგეშოდ გადაირია;
წამოიწყებენ ახალ ცხოვრებას,
შეუდგებიან კვდომას ხელახლა
და იმავე სისხლს გააღვიძებენ,
უთვალავჯერ რომ ბალახს შეახმა.

სამხრეთისაკენ წადი, იარე
და უდაბნოში შენი იარა
გაჩვენებს მირაჟს ათასფეროვანს,
და რასაც შენ გრძნობ, სულის სიღრმეა,
ამოუთქმელი არაფერია...

...აი, ეს ბავშვი, კუბიკებით
ანბანს რომ აწყობს,
დაშლის და აწყობს, —
ის მეორდება,
ქვიშაზე რომ წერდა და შლიდა
და მაშინდელი გრძელდება აწმყო...

თვალზე ვიფარებ ხელისგულებს და ვიმალები,
თურმე იმიტომ,
რომ გამოვჩნდე უფრო მკაფიოდ
და სინათლიდნ გამოვაწნო ასო-ნიშნები,
გულისცემას რომ ინახავენ და გამოსცემენ,
და უცნობების თვალნინ
მარცალ-მარცვალ ვიშლები.

ველარ ვპოულობ თავმისადრეკს
და ცას ავხედავ,
სან ფრინველი ვარ
მზერის ფრთებით გადაფრენილი,
აპა, რა ვიცი, მერამდენე საუკუნეა,
გზააბნეული ვეხეტები აპასფერივით,
გზა არ მთავრდება, ნაბიჯებიც ვერ გამოვლივ
და არც იწყება და მთავრდება ალარაფერი...

IV-V





აგს. უცნაური კი იყო, მარტო შავები რატომ ეცვა ამ მხიარულ ქალს.

ერთიონაცი

ფოტო მახსოვეს. ცოლ-ქმარი და ბავშვი ბარაკის წინ იდგნენ. თან წერილი ერთოვოდა აფხაზეთის მთავრობის სახელზე — ჩხოროწყვიში ვცხოვრობდით, მშობლებმა სახლიდან გამოგვყარეს და იქნებ, სადმე ერთი ოთახი გამოიყიდოთ.

ვინც წაიკითხა ყველას შეეცოდა, სან-ყლები, შუა ქუჩაში დარჩენილან, იქნებ, მართლა უშოვონ სადმე ერთი ოთახი.

მაშინ ვერავინ წარმოიდგნდა, რომ ორი დღე წლის მერე, თავადაც იგივე გაუხდებოდათ სანატრელი, მთავრობის მიერ გამოყოფილი ერთი ოთახი.

დავის კაცის მოლის მონაყოლი

რო დღე ჯავრით არ მეძინა. მერე შევერიბე ბიძაშვილები და გავედით ტყე-ში. სადმე აქ იქნება, რა პატარა ის არის, დაიმაღლოს-მეთქი. სამი დღე და ღამე ვა-ბორიალეთ. მეოთხე დღეს დავინახეთ, ხე-ები დაეგლიჯა და ერთმანეთზე აწყობდა მოზომილად, ადამიანი რომ დააწყობს ისე. გამოგვიდით და მეტი არც დაგვჭირვებია, გამოვცვიდით სუსტელანი, ერთმანეთს გამოვსანარით. მეორე დღეს ჩამომაკითხა სოფელში. ბავშვივით ამიყვანა და დამაგ-დო მინაზე. წერები ჩამტვრეული მქონდა, სამი თვე არც ავმდგარვარ ლოგინიდან.

რუსულის კაპინეტის ფაჯარა

რა ეტაკათ, დღემდე არ ვიცი, ალბათ დაგინებული თუ ჰერინდათ. მეშვიდე კლას-ში ვიქებოდი, უცნაური მოდა შემოვიდა სკოლაში. ბიჭები მეოთხე სართულის ფან-ჯარაზე რამდენიმე წუთით უნდა ჩამოკ-იდებულიყნენ, თან მოწმეების თანხ-ლებით. მოწმეები ისევ საკუთარი ძმაკაცე-ბი იყვნენ. საათს დაინაშავდნენ და დრო რომ გავიდოდა, ამოათრევდნენ ფან-ჯარაზე გადაეკიდებულს. აქეთ ესენი იწურებოდნენ სიმწრის ოფლში, იქით-ის. რომ ჩავარდნილიყავი, სული არ დაგყვე-ბოდა მინაზე.

დღემდე მახსოვეს ჩემი გაოცება. შევე-დი საკლასო ოთახში და ჩემი თანაკლასე-ლი ფანჯარაზე ჰერიდა. დავადექი თავზე, ჩაგაბი, რას შერები-მეთქი. იმას კიდევ ჩემი თავი არა აქვს, უანგიან უალუშსაა ჩა-ბდაუჭებული. გამოვბრუნდი უკან.

მეორე დღეს გავიხედე, ახლა სხვაა ჩამოკიდებული.

ათასამდე მოსწავლე იყო სკოლაში, ასამდე მასწავლებელი თუ ჰედკოლექ-ტივის სხვა წევრი, მეზობლები, მშობლები... — არადა, დღისით, მზისით ბავშვები ფან-ჯრებზე ეკიდნენ და ვერავნ მჩჩევდა.

ხანდახან აფხაზეთზე რომ ვფიქრობ, ასე მგონია, ვყელაზე ახლიერება ადამი-ანებმა ჰერიში გამოგვიდეს და არც ფან-ჯრის იქით, არც აქეთ დრო არ გადის.

დავის კაცის მონაყოლი

ერთხელაც მესმის, ძალი იყეფება. ვე-ებერთელა ძალი მყავდა, ნაგაზი. გა-ვიხედე და შემოსულა ეს გონჯი. პირდა-

პირ სახლისკენ მოდის. გადმოვიდე თოფი და ვდგავარ. მოგლიჯა ძალი რკინის ჯაჭვიდან, მოუგრისა თავი, მოიგდო ზურგ-ზე და გაბრუნდა უკან. რომ გადიოდა, შე-მომხედა და სულ რამდენიმე სიტყვა თქვა: მეორედ რომ მოვალ, შენს ცოლს წავიყ-ვანო. ცხოველი იყო ლაპარაკობდა, ნახ-ევრად ღმუილით, მაგრამ კარგად გავიგე, ეს თქვა.

გარიას თოასი

ბათუს სახლში აფხაზები რომ შესა-ლენი, რამდენიმე წელი ისე იცხოვრეს, არაფერი შეუცვლიათ. ყველაზე პატარა ორი წლის მარია იყო, ხუჭუჭა და ლამაზი გოგო. თოჯინი ბით თამაში უყვარდა, ბევრსაც ჩუქუნდნენ. თორმეტი წლის რომ გახდა, სათამაშობის ტყვა აღარ იყო სახ-ლში. მამამისმა ბათუს დატოვებული პატ-არა თოასი გაარემონტა მათ შესანახად. ყვავილებინი შპალერი გადააკარა, კედლე-ბზე თაროები გააკეთა და მარიას თოჯინებით აავსო.

იმ დღეს მოკვდა ბათუ, სულ სხვა ქალაქში და სულ სხვა სახლში.

დავის კაცის ცოლის მონაყოლი

ძალი იყეფებოდა, მე და ბავშვები ეზოში ვიყავით. შემოვიდა დევა, დაწვდა ამ ძალლს და მოუგრისა კისრი. ჩემი ქმარი თოფით დაგა ასვანზე, ფერი არ ადევს. მი-უბრუნდა ეს ნადირი და უკანზე, მეორედ რომ მოვალ, შენს შეილებს წავიყვანო. ცხ-ოველი იყო ლაპარაკობდა, ღმუილით, მა-გრამ კარგად გავიგე, ეს თქვა.

ჩორხა

ჩორნას და ეთერა მამიდას სურათე-ბიდან ვიცნობდი. ერთმანეთთან არაფერ შუაში იყვნენ, მაგრამ ორივეს სახელი

პირზე ეკერათ ჩემებს. მამიდა ძალიან ლამაზი ყოფილა და ახალგაზრდა მომკვ-დარა კიბოსგან. ჩორნა ჩვეულებრივი ეზოს ძალი იყო, მხიარული. ვილაცამ გაზის ბალონი მოიტანა მომიტანი უსვრია. დალი მოკვდა და რომ მიჰონდა, მამს უთხრა, ხომ ჩაგაფსმევინე შიშისგანო. ცხოველი ლაპარაკობდა, ღმუილით, მაგრამ კარ-გად გავიგე, ეს თქვა.

დავის კაცის შვილის მონაყოლი

ეზოში ვითამაშობდით მე და ჩემი და. უცებ ჭიშარი გაიღო და დევი შემოვიდა. დედა მოგვევარდა, უკან წაგვათრია ორივე. ჯულბარსა გადარეულივით ყეფდა. მამამ თოფი გამოიტანა. ვფიქრობიდი, ახლა ის-ვრის-მეთქი, მაგრამ არ უსვრია. ძალლი მოკვდა და რომ მიჰონდა, მამს უთხრა, ხომ ჩაგაფსმევინე შიშისგანო. ცხოველი ლა-პარაკობდა, ღმუილით, მაგრამ კარ-გად გადაგდინდა აავსო.

ჩვენი ძალლი

ჩორნა ერქვა ამასაც. არ იყო მაინცდ-ამაინც შავი, მაგრამ ძველი ჩორნას ხათრით დაარქეს. ყმუოდა ჩვენი ძალლი. ძალლის ყმუილმა სიკედილი იცისო. შენ რომ შეგცოდებოდა, მეზობელი მოგთხოვ-და გადაგდებას. კატასავით ცხრა სიცოცხ-ლე აღმოჩენდა ჩორნას. რამდენჯერმე გადაგდო ბებიაჩემა მდინარეში. ხნ ყუ-თში სვამდა, ხან პირმოკრულ ტომარაში. გავიხედავდით, უკან დაბრუნდებოდა, გა-ნუნული და გახარებული. ალბათ ეგონა, შემაქებენ, რომ გადავრჩიო. ერთხელაც გადაგდო და ჭიშარი ლია დატოვა გაბეჭრებულმა. ალარ დაბრუნდებულა ჩორნა.

ხანდახან შეიძლება მოგეჩენოს, რომ



მშობლების, ბებია-ბაბუის და სხვა უამრავი ნათესავის მიუხედავად, ყველაზე მეტად საკუთარ ძალლ დაემსგავს.

დავის კაცის მონაყოლი

ჩაის რომ დაისხამ და აღარ დალევ, ისიც დაგვინძება კაცს. ბავშვი ვიყავი, სან-ადიოროდ წამიყვანა მამაჩემბი. კლდებში გავათენეთ, დილით გავიღვძები, ამოდის მზი წითელად, იქვე ორი ქორი დაფინანსება... სანამ არ დავიძარით, ვიდექი და ვუყურები. სახლში რომ ჩამოვედით, მამს ვკითხე, ჩვენ რომ უკან ჩამოვბრუნდით, ხვალ ვინ-და დაინახავ იმ მზის ამოსვლას-მეთქი. არავინ, ვინ უნდა დაინახოს, მანდ მარტო ქორები არიანო. დამენანა. რომ გაიგიზარდე მერ ხშირად ავდიოდი, სანამ დევი გადა-მეკიდებოდა. ახლა სათვალავი ამერია, რამდენჯერ გათენდა მარტო ქორების დასანახად.

აპალონის ძალლი

აპალონი ერთადერთი აფხაზი იყო მე-ზობლებში, ისიც გააფხაზებული ქართვე-ლი. როდესაც მოკვდა, მისი ძალლი კარგ-ბში ჩანვა და სანამ გაასვენებდონენ, ცრემ-ლები მოსდიოდა. აპოლონის მარტო ეს მახსოვეს, ყველა ვინც გადიოდა და გამო-დიოდა, იძახდა, ძალლი ტირისო.

ლერი და პიზი

ლერი გრძელფეხება კოპლებიანი ძალ-ლი იყო, რალაცით ფრანგულის მასწავ-ლებელს ჰეგადა დილით გავიღვძები, ბიმი — თეთრი, დაბალი. ალარ მახსოვეს, შეიძლება ყურზეც ჰეკონდა ლაქა.

ზორო

რაუნდოდა ზოროს სოხუმში. მეცხვარე ძალლი, ვეებერთელა და ცისფერთვალე-ბა. ყეფა არ იცოდა, ცხვარი იქ არ იყო და ბატყანი. ვირთხებზე ნადირობა უყვარდა. დაიჭერდა და მოვარდებოდა გახარებული. ამ დროს უნდა მიმხვდარიყავი და შეგეექო.

ერთხელაც დაიკარგა ზორი. ვეებერთ და ვერ ვიპოვეთ, არც თავისით დაბრუნდებულა. ამხელა ძალლის როგორ მოიპარავდ-ენ, ალბათ ენინა რალაც და წავიდოთ, გამ-ბობდით. რას გაიგინ, რა ენინა ძალლის.

ხანდახან მგონია, ჩემი ქუჩის შესავ-ლებლში თუ დავდექი, ყველა ძალლი, რომელიც მყავდა, ერთად ნამო-ვარდება და დაიყეფებს.

სიცოდულესა და ხსოვნას შორის

მომწყურდა სუნთქვა კამერულ ლექსის
და წყურვილს გაბმულ ნატვრას ვაბრალებ,
ვზი, მნარედ ჩავლილ დღეების ლექში
და ვახელ თვალებს — დარდის ნაპრალებს...

შენი სხეული სავსე სიახლით,
სურნელს აფრქვევს და სურვილს ამძაფრებს
და ვიდრე მოველ, თვითონ მენახლე
და წუთის სიღრმე კოცნით ამზაპნე.

იყო უცნობი და თან ნაცნობი
შეუცნობლობის ხმობა სიღრმიდან
და შამპანურის სეველი საცობი
და თვალი — თვალში თვალს რომ მიყრიდა...

ის აქვე იდგა, მისი აჩრდილი
ოთახს ტოვებდა
და სინამდვილეს
და ხსოვნას შორის ვიყავ გაჩრილი
და გულში, შენ რომ მოინადირე.

გამვლელი

ისედაც ხომ შენით ვსუნთქავ,
შენ მარსებებ,
აქ, ლანდიც ხომ კარგავს კონტურს,
ისე დედდება —
ის გუბავა, ცალთვალაა და ცას აპყურებს,
ისე მღერის,
ანარეკლიც არ ახსენდება...

...დასაბამს ეძებს, რომ სასრულს მიწვდეს,
თურმე, სადაც დასაბამია, იქ სასრულია..
ნეტარია, დაბადებამდე ვინც უკვე იყო...

ხედავ, შენი მონაფეები სხვის ყანაში
ბავშვებივით ჩამომსხდარან,
თავთავებს ფშენიან ხელისგულზე,
მარცვალ-მარცვალ ნაყრდებიან,
დუმილს ჰურივით ინაწილებენ.

მალე მოვლენ პატრონები,
ყანას ისე დაიბრუნებენ, როგორ წართმეულს,
გულით ბრმები ვერას ხედავენ,
იქიდნ ხომ ცარიელი მოვიდნენ და
აქედანაც ცარიელი გაბრუნდებიან...

არის სინათლე მხოლოდ შენში,
შენსკენ ვიზრდები,
გაშლი მკლავებს მცენარესავით
და ჩემს სიტყვებში ცის ფრინველები
ფრთხეს შეარხევენ
და ხმას საღამოს ააყოლებენ.

გამვლელი ვარ.
მე ვარ ეს გზა,
საკუთარ თავს თვითონ გავივლი.

ოლონდ შენ დარჩი,
გვიანია,
ნუ მიგვატოვებ...



გივი ალხაზიშვილი

შემოვიდოდა, ბოსტნის სუნი შემოჰყვებოდა,
შემოდგამდა მაგიდაზე გაქეებილ ჩანთას
და მწვანილს ყიდდა მოხუცი ქალი...

მეათე დღეა აქეთ აღარ გამოჩენილა...
თქვეს: ავადაა,
აქმდე ლამის გოგგალს ართავდა,
ახლა დუმს და თავის პარკს იქსოვს.

ფუთი გრძელდება

ხელის გაწვდენაც არ მჭირდება,
ისე ჩემთან ხარ
და ზოგჯერ,
როცა მიმიტინებებ და თავს მახსენებ,
ეს გული ლამის გამელია,
მე დაგეთანხმებ,
რომ შენით ვსუნთქავ
და შენს ქებნას ვერ დავეხსენი.

დადგა ივნისი,
ცაცხის სუნი ჰაერს ამჩატებს
და სეველ სილაში აგრძელებინ თამაშს ბავშვები,
მე ვნატრობ ზოგჯერ,
აქ რომ იყო, თუნდაც არ ჩანდე
და გიგრძნო სიტყვით,
მზის ამოსვლით, შენში ჩაშვებით.

თვალი შეავლე,
შეეთვალა ლოყა ალუბალს
და ნაბიჯ-ნაბიჯ მივყები თუ მივდევ თიბათვეს,
ან რა მაუწყა ჩიტმა,
წელი რომ იგალობა,
ვინც გაიგონა, სიხარული დარჩა იმათვე.
რაც არ მთავრდება,
ვეღარავინ ვერ დაასრულებს,
მშვენიერია ყველა წუთი,
როცა ხელახლა
თავს გაგრძნობინებს —
სიყვარულით ხარ დაისრული
და შეგილია შეგრძნებების სიტყვით შენახვა.

გამოღვიძება

...ან რატომ მიკვირს,
სად მიპოვეს,
ან აქ რად დამსვეს ცოცხლად,
თითქოსდა არასოდეს ვყოფილვარ მევდარი...
მე გავლილი მაქვა ეს სიცოცხლე და ის სიკვდილი,
თავის უცნაურ თამაშებით, მზითა და მთვარით.

მადლობელი ვარ,
რადგან სიტყვა შემომაშველე,
მშიბლიურია, იმ მურდალზე ასჯერ სანდოა,
დაბადებიდან შხამს ვინც აგროვებს
და სიძულვილმა რომ ასაზრდოვა.

მე ფურცელ-ფურცელ ვიმოგზაურებ,
და ისე, გამვლელს როგორც შეჰვერის,
ღამით მთვარის და
დღისით მზის სხვი
იქნება ჩემი სანიშნებელი.

და შენ შემინდე, როდესაც სიტყვით
ვეძებ, ვპოულობ, შეგრძნებას ახალს,
ისე, როგორც მე,

შენც ამ მიწაზე
ცოდვა-მადლს შორის ბორძიყით დახვალ.

ყური დამიგდე, მშიერო ძმაო,
რომ დაიღალე და აღარ იცი,
რომ მეტი დარდი არის მიწაზე
შემოსაზღვრული უფრო მყარი ცით...

ჩუმად ვაგრძელებ სხეულის გახდას
და ალბათ, სულ რომ განვიძარცვები,
ამოიხედავს ჩემი გულიდან
ქარით ნათესი ხორბლის მარცვლები,
სადმე ყაუჩიც გამოერევა,
გაუბრნენდება თვალი ნამცვრევი...

ერთსულ...

...თქვენ გიყვართ ის, რაც გატყუებთ, იგი, რაც გწვდებათ და
მოგიცავთ...*

შენ გასცდი ხმაურს,
გაერიდე აქაურობას,
მაგრამ დროდადრო ჩემში ფეთქავ
და მპოულობ შენი პულსივით...

განა შენამდე შორი გზაა,
სულ აქვე ხარ,
ჩემში გხვდები, ასე უხმოდ რომ ვისაუბროთ.

ის დრო, რომელიც გვაახლოებს,
სად ქრება ხოლმე?
ალბათ აქვეა
და მე არ ვიცი, უმიზეზოდ რა არწევს ფარდას
და კანით რად ვგრძნობ შენი სუნთქვის ფრთებს?!

ერთდროულად აქ და იქ ყოფნას
როგორ ახერხებ,
როცა ჩემში ხარ და სხვაგანაც,
სადაც ვერ გწვდება შზერა
და მხოლოდ სულის ძაფი ჩინდება ჩვენს შორის,
რისი დასტურიც შეგრძნებაა,
იგი ცხოვრობს უსიტყვობაში
და თავს ზოგჯერ სიტყვაში ეძებს...

თავის დრო იცის ძეძვის ყვავილმა
და ფუტკარს იკრებს დღისით,
ღამით კი ვარსკელავები დაბზუან ქვეყნიერებას
და ღამის ნექტარს აგროვებენ ბნელი ჩქამები
და ერთმანეთს ინანილებენ
და სივრცებს ცვლიან წვდომისას
და თქვენ გიყვართ ის,
რითაც ყოველთვის თავს იქცევთ და...

დიდება ინსტინქტს,
ურუანტელის ძველისძველ ავტორს,
თავს რომ აკითხებს ნებისმიერს,
ვისაც უყვარს
არა მხოლოდ ტექსტობრივი სიმკვრივეები
და აგრძელებს სხეულის კითხვას.

ისევ წუთის აალვება, აალება და გაელვება.

....
ეს დრო მაინც სხვაგვარია,
როცა შენ გხვდები,



როცა სული იწყებს საუბარს
და შეგრძნების სიღრმე გვამუნჯებს.

აი, ისეთი მშვიდი დროა,
ფარშავანგმა რომ ჩაიარა გალურსულ ბალში,
მარაოსავით გამლილ კუდს რომ თვალი მოვკარი,
როგორც ჩავლილ დროის ფრაგმენტს
და ჩემში დარჩა.

გაბმულია სულის ძაფი
და შეგრძნების ენით ვსაუბრობთ,
და ვაგრძელებთ ერთსულ ყოფნას
და სულ ყოფნას ერთსულ... და უხმოდ...

.....
შინ დაბრუნდა ფრანის დევნით დალლილი ბავშვი,
ცით გადავსებულ თვალს მარიდებს
და სიტყვასაც ვერ პოულობს, ცამ რომ წაართვა...

ყველაფერი ასე დაინტყო ოდესლაც ჩემთვის

და ახლა შენთან შემოვბრუნდი,

რომ გაგახსენ —

უთქმელიბა ბადებს სხვა ენას

და სიტყვები სულით ივსება...

აქ ჩანს ის გზა, რომ არ სრულდება,

ერთმანეთის ფიქრი გვესმის

და უსიტყვოდ ნაგულისხმევი,

ჩვენს ცოდნას რომ აღმატება...

* მარიამის სახარება (არაკანონიკური ტექსტი).

მადლობა, ღმერთო, იმ წლებისთვის, თურმე რომელიც
არ მეკუთვნოდა, მე კი დღემდე ჩემი მეგონა,
მადლობა, ღმერთო, არაფრისთვის, რაც ყველაფრიდან
გადამირჩინე, რა ვიკოდი, ან რა მელონა;
რასაც ვერასდროს შევეხები და წარმოდგენაც
შეუძლებელი არის მისი და რაც ნაკვთებად
აჩნდება სახეს და სიტყვებსაც და იშვიათად,
თვალში კი არა, გამჭვირვალე გულში გაკრთება.

მადლობა, ღმერთო —

ამ წუთისთვის, ამ შეგრძნებისთვის,
ამ დინებისთვის, თანდათან რომ ვტოვებ კალაპოტი,
მე ვერ ავყვები საბრალოებს, ამ წუთისოფელს
რომ შესვენინ საშოვნელად და საალაფოდ.
მადლობა, ღმერთო, იმედისთვის, როცა ბეზრდება
სოფელს სტუმარი, ან პირიქით, სტუმარს სოფელი,
მადლობა, ღმერთო, ეჭვებისთვის, როცა გეძებდი
და მხოლოდ სიტყვა მიწილადე გასაყიფელი.

გურამ სხირტლაძის ხსოვნას

შენ აქ ხარ. ისიც, ვინც აქ არ არი.

ისიც, არასდროს ვინც არ ყოფილა...

უდაბნო მშვიდი და ნაქარალი

და გზაზე, ღრუბლის ჩრდილი ფოფინა

რომ გადაივლის, შენი დარდია,

ის არ ჩაუვლის თვალშინ არავის

და სინამდვილეს, რაც აბადა,

ეს დროა — თავისთავის მპარავი...

ვიღებემდე ცოცხლობ, ეს დრო შენა ხარ

და ყოველივე გივირს თავიდან

და იმ შეგრძნების გიყვარს შენახვა —

უთქმელობაში რომ გადავიდა.

გაღვევა

თითქმის გამსრისა ცარიელი დროის სიმძიმემ,
ერთი სიტყვაც არ დამიტოვა,
ვერ დავემალე გამჭოლ მზერას,
დაჟინებით რომ მიმასოვრებს —
დასავინუყებლად.

თვალს დაგუჭავ და შევავლებ
ჩემში გახსნილ კალეიდოსკოპს,
სადაც ფერადა ფიგურები დაცურავენ
სამუშაოდებად
და რკალებად დაშლილ წრებად
და ვხედავ რგოლებს წარმოსახულ აკვარიუმში,
წარმოსახული ლაყუჩებით რომ ინერება.

მაგრამ მაფიქრებს სისხლის ხსოვნა
და ქვიშაზე ნანერს აღვიდენ
და ჩემი განცდა ნემისის ყუნწში როცა ეტევა,
მოვწყდები სხეულს იმ უხილავ აეროსტატით,
ნებისმიერი სიმძიმე რომ ეზედმეტება...

კველი აღარი

ვთლი კომშს და ვსუნთქავ სურნელს ბიისფერს,
კახურად ვთლი და ვგრძნობ იმერულად,

ჩემ გულისცემას ახლა ვინ ისმენს,
ან თვალს ვინ ამჩნევს, რომ მიმეულა?!

სიჭრელე ახსოვს თვლემის ღრიჭოებს,
უცარ ხილვით გადაგლესილი,
რად ენატრებათ ამ უნიჭოებს,
რომ მომანვდინონ ხმა დაგესლილი?

მაგრამ მე ვუძლებ ამ რეალობას
და სიზმარ-ცხადის ზღვართან კაბები
სურილს და სურნელს აშრიალებენ
სიამით ვნებასაკაფები.

და ყველაფერი, რაც მე გიამბეთ,
ამ ქედ ალბომში თვლემს ფოტოებად
მაგრამ დროს უყვარს ქველი იამბის
და სახეების გამოტოვება.

ამიტომ ლექსშიც გადმოვიტანე
ტანგოს რიტმი და ქროლვა ვალსების
და გოგო, როგორც მკლავზე გიტარა,
მე რომ მიყვარდა მთელი არსებით.

არავინ იცის საიდან მოდის და საით მიდის...
მისი ხმა გესმის, მაგრამ არ იცი...
.....
ჩვენ ერთმანეთში და ერთმანეთით
ვაჩინთ ცეცხლს და შუქს ვასხივებთ,
მახსოვრები შენი თვალები,

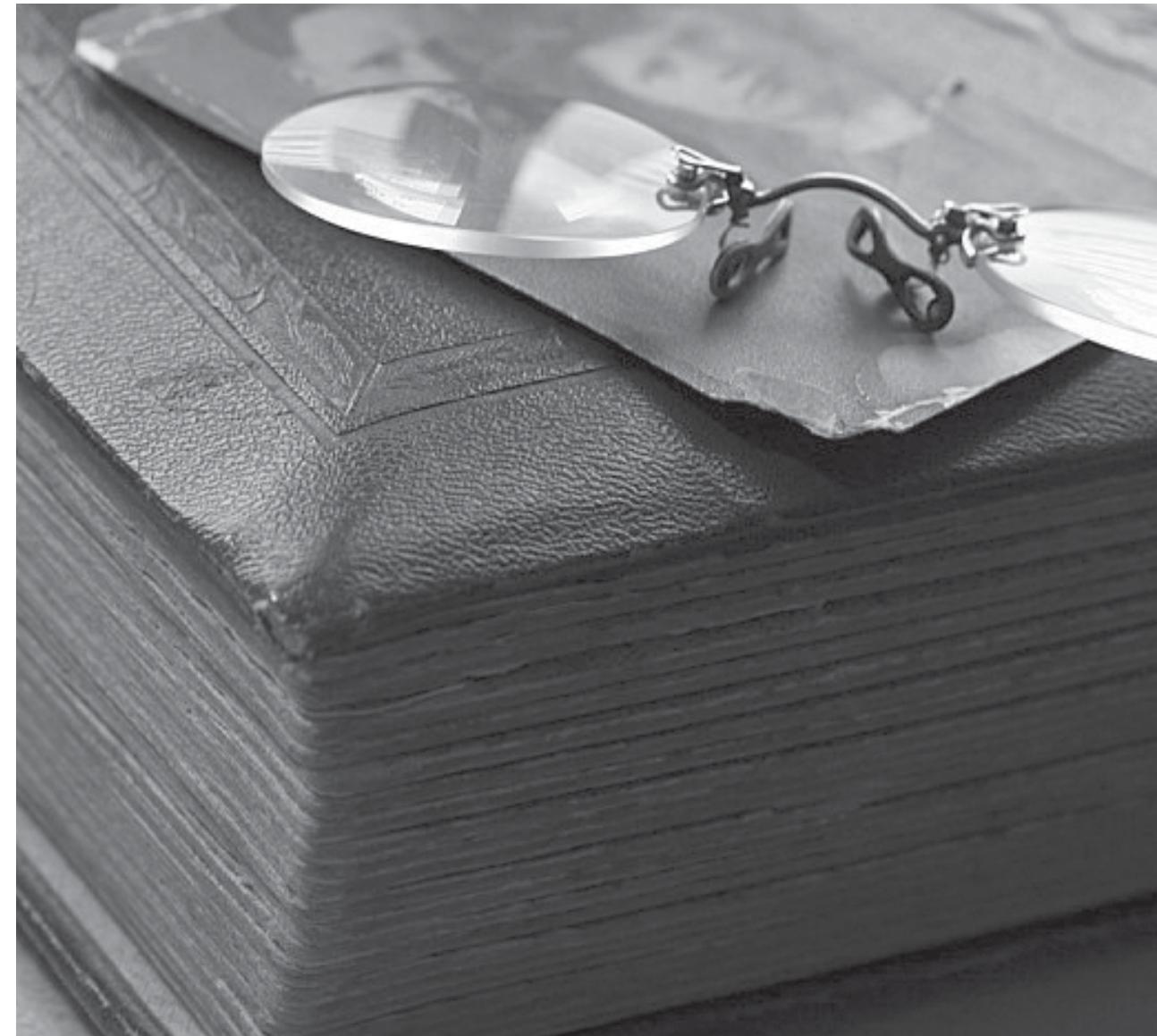
მე შემეშინდა,
ყმაწვილი რომ თვალწინ დაბერდა,
მერე კი სახე იცვალა და ყრმად გადაიქცა.
აი, უმი, ფერს რომ იცვლის,
ერთხელ ჩვენც რომ შეგვიფარებს
და ჩვენს გულში ცა გაიხსნება...

აი, დროის მონაცელეობა მყისიერად გაცხადებული,
რაც იყო და ისევ იქნება.
მას ვერ იხილავს თვალის სინათლე,
ის უხილივი სულია და რად ეკითხები:
— საით მიდიხარ, სივრცის შთამნთქმელო?

ქარი ქრის, სადაც მოისურვებს;
მისი ხმა გესმის,
მაგრამ არ იცი, საიდან მოდის და საით მიდის...

დიდება

მახსოვრები შენი თვალები,
ფიქრიანი თვალები,
გულის ჩქროლვა, მდინარის
ჩქერალს შენადარები
და თვალებში სიტყვები
ღვთისთვის შენათვალები
და წყალობის იმედით
ბერჯერ შენაწყალები...



არა მხოლოდ თვალებიდან,
არამედ სულის სიტყვებიდან,
ნამდერებით როცა ვამბობთ ან გაფიქრებით,
როცა სიტყვებს გული ამოაქვთ
და სუყველას ვუნანილებთ,
იმათაც კი, რომ არ ჩანან,
ყურნი ასხიათ და ისმენენ სულგანაბული.

შენ გაიხსნებ, ვინც დუმილის ბადით შებოჭეს,
სიმუჯით ენა რომ გაუნასკვეს
და იცდიან, ვიდრე მკვდრები გაიღვიძებენ...
ჩვენ გვაცოცხლებს ერთმანეთის წონასწორობა,
ეს პარიც ადსავსეა ჩვენი სიცოცხლის ნამცეცებით —
დუმილში ვთესავთ და ერთმანეთში
და ხმაურს ვიმკით...

ის ხომ არავის განიკითხავს,
არის თავისთვის, შენთვის, სხვებისთვის,
მათვების, ვინც ცდილობს შეინარჩუნოს წონასწორობა
და რიტმს ფეხი ააყოლოს, ანდა პირიქით,
რადგან არ იცი, პირველ ნაბიჯს რითი გადადგამ,
ინგალიდის ეტლის ბორბლით, ჩახლებილ ხმით —
ომის ექის რომ ინახავს,
თუ ალალბედზე გაქცეულ მზერით —
ხის კენწროზე ყვავის ფრიალს რომ აედევნა?!

ნალვლიანი თვალები,

მშვიდი, გაუმწყრალები.

ცონასცორობა

იმ წუთში ვარ,
სულ რომ გადის
და სადაც ქრება ჩემს გარეშე
და ჩემთან ერთად იბადება მემილიონედ...

ასე გრძელდება ესტაფეტა
და ყოველ წუთს
ნასვლა-მოსვლა ანონასწორებს.

შე

არაფერი მაქვს,
გარდა შენი სიყვარულისა,
სამიერე დროის დინებები ერთად მავსებენ,
რა უმიერზოდ ჩემს გარეშები,
როცა ჩემთან ხარ,
და როცა არ ხარ —
არყოფნითაც შენ მაარსებებ...

ბელოა და თუ დღისით ამ საამტროს ხელმძღვანელი შილაა, ლამით აქაურობის „ხაზენი“ მე ვარ. ჩვენ ახლა წავალთ და ა მოსავავე მტრედის ხუნდსაც წავიყვანოს შენ კი ვერაფერს გაბედავ სანინაალმ დევოს.“ ვირთხამ, რომელსაც ვირთხები ცოცხალ კიბეზე პირით მოჰქონდა მტრუდის ასავავებული ხუნდი, ჩამოირბინ სწრაფად, ხუნდიანად გაიშლიგინა და სადღაც გაქრა. მას მაშინვე მოჰყვა (კვალში ჩაუდგა) მომდევნო, ყველაზე უფრო მაღლა მდგომი ვირთხა — ასე ვთქვათ ცოცხალი კიბის ზედა საფეხური. „ზედ საფეხურს“ ასევე კვალში ჩაუდგა მომდევნო — ზევიდან მეორე „საფეხური“ მერე შემდეგი და ასე თანმიმდევრულად ორგანიზებულად, დარაზმულად და, რა მთავარია, სწრაფად იშლებოდა ვირთხების ცოცხალი კიბე; ხოლო „ქვედა საფეხურ რება“ გასაოცარია, მაგრამ აშკარა საფრთხო თხის მიუხედავად, იდგნენ ვაჟაუცურად ადგილზე, ფეხსაც არ იცვლიდნენ და მაკ გრად ჰქონდათ ერთმანეთის ზურგებითა ვიანთი ადამიანის ხელების მსგავსი თათუ კებით ჩაბლუჯული. არ გარბოდა ცოცხალი კიბის ახლოს ნალმივით ჩამჯდარი და საჩეუბრად შემართული ვირთხები „ბრიგადირი“ და იქაურობის ლამეული ბატონ-პატრონი წავერად მწითური და ნახევრად ალბინოსი ვირთხა სახელად ბებერ განდონი.

მე მალე მოვეგე გონს და გრძელ ხის ტარიან ცოცხს დავსტაცე ხელი; შეშინებ



იმ დილით რაზეოდი მაღვე დამტავრდა; კარტოოთეკისა და გვარების სათითოად ამოკითხვის გარეშე გაგვიყვანეს ჟილ ზონიდან და მინისქემა გვირაბით გადა გვიყვანეს პრომზონაში. ციონდა, სუსხიანი დილა იყო და მეც თერმიჩისკენ გავეშურე შილა და იქ მომუშავეები ჯერ არა და თბილი ლუმელი კი მელიოდებოდა. საქმე ის იყო, რომ ლუმელს შიგნიდან ცეცხლგამძლე კედლები ჰქონდა. ის ჰქონდებოდა და მის მიერ გამოყოფილ სითბოს მხოლოდ მცირე ნაწილი აღწევდებოდა, თუმცა ეს მცირედიც საკმარისად ათბობდა იქაურობას. გარდა ამისა, ღამიით თერმოლუმელს ღიას ტროვებდნენ და მისა თონქსავით გახურებული კედლები დილი ამდე ინახავდნენ სითბოს. მე ვცდილობდი თერმიჩაში მომუშავეების მოსვლამდე მომესწრო და გამომეცვალა ტანისამოსის რადგან ეს მათი საამქრო იყო და მე მართალია, მაძლევდნენ თავიანთი გასახლელით სარგებლობის უფლებას, მაგრა მე თვითონ ვცდილობდი, ზედმეტად ფეხებში არ წამოვდებოდი მათ, რადგან უჩემდები უამრავი ჰყავდათ ისეთი, ვინც აწუხებდათ წამდაუწუმ — ზოგს ელექტროკონტაქტებიდან მოპარული ვერცხლი მოჰქონდა გადასაღნობად, ზოგს თვითი ნაკეთი დანის ან საოჯახო ცულის გამონართობა უნდოდა, ზოგს ცხელი წყალს სჭირდებოდა, ზოგს კი უბრალოდ გათბობა და ლაზღანდარობა. მოკლედ, იყვნები შემწუხებლები.

შევიღობნე თერმიჩქაში, თერმიჩკიდადა
გასახდელში და გავოცდი, გავოგნდი და
შევშინდი — არ ვიცი რამდენი, მაგრა
მტრედების საბუდარის ქვეშ ერთმანეთის
ზურგებზე შემდგარიყვნენ დიდრონი ნა
ცრისფერი ვირთხები და ასეთი ხერხით
გაეკეთებინათ ცოცხალი კიბე. ამ კიბით კა
ძირს ჩამოდიოდა კიდევ ერთი ვირთხა
რომელსაც პირით ეჭირა მტრედის პატ
არა მოსავასავე ხუნდი. ვირთხების ცოცხა
ლი კიბის გვერდით იჯდა შეკუმშულით
მყაცრი, საჩუბძრად შემართული, მნიშ
თური და ნახევრად ჭალარა ბებერი გან
დონი, რომელიც შემომყურებდა თავისი
პატარა, შავი, გიმრის მარცვლისებრი
წითელგუგიანი ნახევრად ალბინოსურ
თვალებით და თითქოს მაფრთხილებდა
„შეენ აქ შემოიჭერი დაუკითხავად და
უდრონ დროს, ააქ შენ ამ დროს არაფერ
გესატება, ეს ჯერხნობით ჩენი სამფლონ

ბელოა და თუ დღისით ამ საამქროს ხელმძღვანელი შილაა, ღამით აქაურობი „ხაზენი“ მე ვარ. ჩვენ ახლა წავალთ და ამოსავსავე მტრედის ხუნდსაც წავიყვანთ შენ კი ვერაფერს გაბედავ საწინააღმდეგოს.“ ვირთხამ, რომელსაც ვირთხები ცოცხალ კიბეზე პირით მოჰქონდა მტრედის ასავსავებული ხუნდი, ჩამოირბინ სწრაფად, ხუნდიანად გაიშლიგინა და სადღაც გაქრა. მას მაშინვე მოჰყვა (კვალში ჩაუდგა) მომდევნო, ყველაზე უფრო მაღლა მდგომი ვირთხა — ასე ვთქვათ ცოცხალი კიბის ზედა საფეხური. „ზედ საფეხურს“ ასევე კვალში ჩაუდგა მომდევნო — ზევიდან მეორე „საფეხური“ მერე შემდეგი და ასე თანმიმდევრულად ორგანიზებულად, დარაზმულად და, რა მთავარია, სწრაფად იშლებოდა ვირთხების ცოცხალი კიბი; ხოლო „ქვედა საფეხურები“ გასაოცარია, მაგრამ აშკარა საფრთხის მიუხედავად, იდგნენ ვაჟაუცურა ადგილზე, ფეხსაც არ იცვლიდნენ და მა გრად ჰქონდათ ერთმანეთის ზურგებითა ვიანთი ადამიანის ხელების მსგავსი თათუ კებით ჩაბლუჯული. არ გარბოდა ცოცხალი კიბის ახლოს ნაღმივით ჩამჯდარი და საჩეუბრად შემართული ვირთხები „ბრიგადირი“ და იქაურობის ღამეული ბატონ-პატრონი ნახევრად მწითური და ნახევრად ალბინოსი ვირთხა სახელად ბებერ განდონი.

მე მაღლე მოვეგე გონს და ვრძელ ხის ტარიან ცოცხს დავსტაცე ხელი; შეშინებ

რთულებას შეუცვლის და როგორ
მოძრავ სამიზნეს, ისე გამოგიყენებს. ის
რების აცდენის გაკვეთილები განდონ
სპარსელებისგან არ აეღო, მაგრამ დარტ
ყმებს მაინც დიდი ოსტატობით ირიდებე
და, მას ინსტინქტი კარნახობდა ამას. ჯონ
ის მოქნევის წინ ის ძალიან ჰყავდა პენალ
ტის მოლოდინში გარინდულ მეკარე
ოღონდ იმ განსხვავებით, რომ მეკარ
ცდილობს, რამენაირად დაიჭიროს ბურ
თი, ბებერი განდონი კი პირიქით — ცდ
ლობდა, როგორმე დასხლომოდა დარ
ტყმას.

მოკლედ, განდონმა რამდენჯერმე ის
ტატურად აიცდინა ჩემს მიერ მოქნეულ
ჯონი და გასახდელი ოთახიდნ გასხლტ
ამ გასხლტომისასაც შევეცადე, დამედ
ფეხი და ჯონიც ვესროლე, მაგრამ უშედა
გოდ. ცოტა ნის შემდეგ მოსულმა შილდ
კი გინებითა და ვაი-ვიშვიშმ მოისაკლი
რამდენიმე ხუნდი, რომლებიც ვირთხებ
წაეყვანათ ჭაღარა განდონის თაოსნობით
ამ შემთხვევის გამო განდონი თითქოს ა
გადაკიდებია, მაგრამ აი მნითუ
ზედამხედველ მიკოლა-ტარაკანზე პ
სამკვდრო-საციცოცხლოდ იყო გადა
იდებული. ეს მტრობა დაინტყო ასე:

ერთხელ ლამის მთელი ზონა შემსწრე
ნი შეკიენით დაუჯერებელი სცენის
პრომზონის სასადილოს სახურავიდა
ჟილზონის ანუ სამონასტრო კომპლექსის
ერთ-ერთ სახურავამდე, სხვათაშორი
იქაც სასადილო იყო, ოღონდ ჟილზონის

ჰყავს ხუნდი! ასეთ დროს შეიძლება, განა, მაგისი ჩამოგდება?! — და მართლაც ასეთ დროს ალპათ მართლაც უსამართლობა იქნებოდა მისი ჩამოგდება. თუმცა მიკოლამ არად ჩააგდო პატიმართა ნაწილის მონოდება, შეეწყვიტა განდონის ბომბარდირება ქვებით. ის მას მისდევდა და „უხ, პიდარასატ! უხ, პიდარასატ!“ — ის ძახილით ესროდა ქვებს.

განდონი ქვის სროლამ შეაფრთხო —
ის კინალამ ჩამოვარდა მავთულიდან,
როცა რამდენიმე ქვამ ერთდროულად
გაუწეულდა ახლოში, ხოლო ერთი ქვა
მავთულსაც მოხვდა, ძალიან ახლოს, მა-
გრამ მაინც გაართვა თავი და საფრთხე
აირიდა. ის ჯერ ისეთ მანძილზე გასცდა
ტარაკანს, რომ მისი ქეები უკვე აღარ იყო
საჩიში, ხოლო შემდეგ ხომ საერთოდ გავი-
და სამშევიდობოს, როცა ჟილზონის სახურ-
ავს მიაღწია. თუმცა უდალი ტარაკანის
მუხანათური თავდასხმა დაიმახსოვრა და
მას შემდეგ მოსისხლე მტრად მოეკიდა.
ამის შემდეგ დაიწყო, მაგრამ რა დაიწ-

ყო: განდონმა, როგორც ჩანს, სხვა ვირთხებიც აიყოლია და მიკოლა-ტარაკანს, რომ იტყვიან, სიცოცხლე გაუმრაო. უპირველეს ყოვლისა, ის მის საქვეყნოდ (ცნობილ „ტარმაზოკებს“ გადაემტერა. ჯერ ხომ მუსრს ავლებდა და ავლებდა, მაგრამ მუსრის გავლებამდე თავიდან უცურცლიდა მიკოლას ტარმაზოკებში. ამას ალბათ იმიტომ შვრებოდა თავიდან, რომ რომც წაესწროთ და გასაქცევადაც გახდომოდა საქმე, „ტარმაზოკი“ მაინც უნდა წაბილნული დაეტოვებონა. ერთხელ საკიდარზე ჩამოკიდებული მიკოლას კიტელიდან, თითქერის ღილი ხორციანად” მოაჭამა განდონმა, ხოლო ახალთახალ ფურაჟუაში ჩაუფასა. ტარაკანის მცდელობები კი, როგორმე წინ აღდგომოდა განდონის ქმედებებს, დადებით შედეგებს არ იძლეოდა. რა ალარ სცადა ტარაკანმა განდონის სანინააღმდეგოდ — მონამვლა, დაჭერა... თუმცა შედეგი არ ჩანდა. ეს ვკელაფერი სავალალოდ და ხანაც სასაცილოდ სრულდებოდა.

ერთხელ, მაგალითად, ტარაკანმა მოწამლული ძეხვის ნაჭერი დაუდო განდონს. ამ უკანასკნელმა ძეხვს პირიც არ დაკარა, სამაგიეროდ თავად მიკოლამ დაუდევრობით წამლიანი თითი პირში ჩაიდონ და თვითონ მოიწამლა — საშინელი ფაღარათი აუტყვდა, ისეთი, პირდაპირ მეტი რომ არ შეიძლება.

ერთხელ კი მართლა ძალიან სასაცი-
ლო ამბავი შეემთხვა განდონის გადამყიდვ
ტარაკანს. ძუნნი კი იყო, მაგრამ მაინც
გაიღო თურმე, ერთი ალბათ, კილონახე-
ვარი კარგი ჩაი და შემდუღებლებს უშ-
ველებელი გალია-ხაფანგი დამზადებინა.
ამ გალიაში შიგნიდან იკიდებოდა სა-
ტყუარა და გალიაში შესული ვირთხუც წა-
ეტანებოდა თუ არა სატყუარას, გალია
მაშინვე უნდა დახურულიყო. ასეთი ხარ-
ჯი მიკოლამ იმიტომ გაიღო, რომ ჯერ
ერთი, მისი თქმით, უბრალო სათავური
განდონს ვერ იჭერდა, მეორეც, მას ისე
ამოსვლოდა განდონის აბუჩად აგდებანი
ყელში, რომ უკვე აღარ ანყობდა მკვდარი
განდონი. მისი თქმით, მას განდონი ცოცხ-
ლად სურდა შეეპყრო, რათა შემდეგ ცოცხ-
ლად დაეწვა ან დაეხრჩო. ამისთვის
მიკოლამ ერთდროულად რამდენიმე
„ძვირფას“ სატყუარა ჩამოუკიდა ვირთხ-
ას, თავის ახლად შედუღებულ გალია-
ხაფანგში. ესენი იყო: მშვენიერი უკრაინუ-
ლი შინაურული ლორი და ძეხვი, გამდნარი
ყველი, შემწვარი თევზი, ნიგოზი, ჰური,
ჰალვა და სხვა. შემდეგ გალია-ხაფანგი
სათუთად შედგა კიბის ქვეშ ღრმად და ზედ
რაღაცებიც მიაფარა. ხაფანგის დაგება
პარასკევს დაამთხვია, რადგან პრომზონა
ორშაბათამდე დაკეტილი უნდა ყოფილ-
იყო. ორშაბათ დილით პრაპორში კების

— ხლომცი, — აყვირდა ამის შემხედვარები, — მიკოლა-ტარაკანი, — ეს ხომ გადონია, — ბებერი განდონი, რაღას უდგენართ, ესროლეთ, ესროლეთ ქვები! უუშენი! — და ამ შეძახილზე ყდალმა ტარაკანმა ბებერ განდონს ქვები დაუშინა. ამონიდებას პატიმართაგან ზოგიერთებმხარი აუბეს და მათაც დაუშინეს განდონ ქვები. თუმცა ვიღაც-ვიღაცები მალევე მოეგნენ გონს, ქვის სროლა შეწყვიტეს დასხვებსაც მოუწოდეს, ალარ ესროლათ გადონისთვის ქვები:

— რას შვრებით, ეს ხომ ჩვენი გადონია, ვერ ხედავთ?! ნახეთ, საიდან მ

დრო

რაც გაფლანგე, რაც მელის, ან რაც გავიარე.
 დრო —
 ის, რომელიც მახსოვს ახლა, ველოდი გუშინ.
 მაგრამ მის გარდა არის სხვა დროც —
 დრო უხსოვარი,
 დაბადებამდე რომ ავსებდა უხილავ სივრცეს.

გზადაგზა იყო ის წამები, მე რომ არ მახსოვს,
 მაგრამ ის ახსოვს
 დროს, სხეულში ღრმად ჩაბუდებულს.
 იმ დროს,
 რომელიც დღენიადაგ ისე დამყვება,
 რომ იშვიათად თუ შევამჩნევ მის არსებობას.
 იმ დროს,
 რომელიც ჩემშია და დასაბამიდან
 არსებულ ამბებს, დაძინებულს, თან დაატარებს.

მაგრამ ხანდახან გაიღვიძებს ხოლმე ისიც და
 მაშინ ხეებიც დროს ისხამენ მძიმე ნაყოფად.

და მერე
 მეც კურეფ, აღლვებით და გულმოდგინედ —
 მეშინია, რომ
 არ გამისხლტეს ისევ ხელიდან,
 მეშინია, რომ შეხებამდე არ გადამწიფდეს,
 არ დამეკარგოს,
 არ გამიქრეს, ან არ გამებნეს.

ჰოდა, კურეფ ფრთხილად და
 კალთაში ვწყობ სიტყვებად.

თითოეულს კი საკუთარი სუნი აუდის —
 ზოგს — გაოცების,
 ზოგს — სიმშეიდის, ან გულის წყვეტის,
 ზოგს სულაც — სევდის, სურვილის, ან
 აღფრთოვანების.
 და რადაც ყველას მაინც მუდამ ერთი აქცს ხოლმე —
 აღმოჩენის და
 ახლის სუნი, რასაც ყოველთვის
 დაყვება ხოლმე შიძის ოდნავ დამფრთხალი გემო.

ვიღებ კალთიდან
 ამ, სიტყვებად დაგროვილ ამბებს,
 ვიღებ ფრთხილად
 და სათაოდ, მერე ვარიგებ —
 ჯერ შენ გიამბობ, მერე სხვას და
 ბოლოს კი ყველას,
 რომ დაგაპუროთ უხსოვარი დროის ნატეხით.

მაგრამ გზადაგზა მახსოვრობა ისე ირევა,
 ისე გრძელდება გზა ჩემსა და თქვენსა სტენას შორის,
 რომ სანამ ახლოს
 მოვიტანდე, გზაში მეფშვნება
 და ნამცეცები მრჩება ხელში სიტყვების ნაცვლად.

ვბრუნდები უკან,
 მისალ-მისალ ვაგროვებ, მაგრამ
 იმ პირველსახეს ვერ ვუბრუნდებ მაინც ვერასდროს,
 ყველა სათქმელს და
 ყველა ამბავს,
 ყველა სიმრთელს
 ველარ ვალაგებ დროის წყვეტილ მონაკვეთებში.
 სიტყვის უმწეო ნამცეცები
 ხან ყრუ ბგერებად,
 ხან კი მარცვლებად ეფინება მეხსიერებას
 და როგორც თოვლი ამოავსებს ხოლმე ნაკვალევს,
 დროც
 დაედება საკუთარ თავს და მიჩუმდება.

ხვალ დავიწყებას მიეცემა ისევ ამბები —
 კვლავ ათასი წლით,
 ან მეტითაც.
 იქნებ ნაკლებით.



გვრცელები

„არ გვინია, რომ ამგვარ ადგილებში ერთგვარი პოეზია?
 განშორების მელაქოლია? შეხვედრების ლირიზმი?“
ფრედერიკ ბეგბედერი

მელაქოლია, ლირიზმი და სენტიმენტები
 ისე წაიღის ბოლო წლებმა,
 ალბათ ვერასდროს

ვერ დავიბრუნებთ

ვერც შენ,
 ვერც მე,

მითუმეტეს, აეროპორტი.
 აეროპორტი, სადაც ყველა არა ფრენისთვის,
 არამედ მხოლოდ გამგზავრების სურვილით მოდის.
 ადგილის შეცვლა,
 ცხოვრების შეცვლა — თუნდაც დროებით —
 სულ ესაა მგზავრის მიზანი.
 ის ხომ მგზავრია და არასდროს უცდია, ალბათ,
 რომ პოეზია დაენახა ამგვარ ადგილას.

შეხვედრები კი —

შეხვედრები იშვიათია.

ის ჰეგას ფილმებში უმოწყალოდ დაჩეხილ კადრებს —
 ოპერატორი, რეჟისორი, მსახიობები,
 ასისტენტების მთელი ჯგუფი
 და კიდევ ბევრი
 ისეთი ხალხი,
 ფუნქციები ვისიც არ ვიცით,
 საათობით რომ ამზადებენ, გადაიღებენ,
 მემონტაჟე კი
 ბოლოს ორ-სამ წამში ჩაატევს.

საკურებლები ადვეთ ფილმებს, ცხოვრებას — არა.
 ყოველდღიური შეგრძნებები უფრო მძაფრია,
 უფრო ძლიერი,
 უფრო მკეთრი, ალბათ — უსაფრთხოც.

იქნებ ამიტომ,
 სულ არ გვინდა, ერთად დალაგდეს
 ხელშესახბი, ნამდვილი და არარსებული,

გამგზავრება და დაბრუნება, ზოგჯერ — დაკარგვაც,
 აფრინის შიში, ან დაშვების შეუძლებლობა.

იქნებ ამიტომ,
 თავს ვარიდებთ ირეალურს და
 უფრო ვამუქებთ გულმოდგინედ უკვე არსებულ,
 სხვების ნაცხოვრებ სამყაროში საზღვრის კონტურებს.

იქნებ ამიტომ,
 სულ არ გვინდა, ის კონტურები
 გაიდღაბზოს და აირიოს, საზღვრებს გადასცდეს,
 გადაირეცხოს უეცარი წვიმით ან თოვლით.

გადაიშალოს ერთი ფრენით

ზუსტად ისევე,
 თვითმფრინავების ნაკვალევი რომ ფერმკრთალდება,
 როცა ძალიან პატარა ხარ და შენი ქუჩის,
 შენი აივის სიმაღლიდან ზეცას შეჰყურებ.

და გჯერა —
 ამ კვალს მფრინავები ტოვებენ განგებ,
 რომ სხვა მფრინავებს

გზის გაგნება გუადვილონ.

გჯერა და დაღდობ, რატომ ქრება ის თეთრი ზოლი,
 რატომ ვერ შეძლებს სხვა მფრინავი, იმ ბილიკს გაჰყვეს.

ამას რომ ვფიქრობ,
 ხანდახან და დროგამოშვებით,
 უფრო კი ხშირად, ზედიზედ და სულმოუთქმელად,
 მაშინ მგონია, ჩვეულებრივ აეროპორტშიც
 ზოგჯერ არსებობს, საიდანდაც მაინც მოჟონავს
 პოეზიაც და
 ლირიზმიც და
 მელაქოლიაც.



და, მჯეროდეს...

როცა შებინდება შავ ძაძებს იცვამს
და ნელ-ნელა ეშვება მიწაზე,
კორპუსები ვარსკვლავებივით
აფახულებენ ოთახის ნათურებს,
და ლამპიონები ქუჩებს ეარშიყებიან
გათენებამდე,
სხვანაირი დაღამება იცის სასაფლაოზე.
სხვანაირად ვზივარ შენს საფლავთან,
საუკუნეა ღამით არ მინახავთარ...
როცა გზივარ და ვფიქრობ იმაზე,
რამდენი სათქმელი დამიგროვდა
და არ ვიცი რითი დავიწყო,
როცა ძალიან მნიდა ვასაყვედურო,
ასე რომ მიატოვე ჩემი უგუნური
სიზმრები. ახლოსაც არ ეკარები,
არ მებმარები,
რომ ჩემთვის ჩუმად შეგინარჩუნო.
როცა შენ ჯიუტად ჩუმად ხარ
(ისევე როგორც ყველაფერი სასაფლაოზე),
ჭრიჭინები მცემენ პასუხს შენს მაგივრად.

როცა ვდგები
და სანთელს გინთებ,
მაინც ჩუმად ხარ, მაგრამ ვხვდები,
რომ ყოველ ჯერზე
სულ გახდება უფრო ფაფუები,
ვიცი, რომ გიყვარვარ ამისთვის...
და თუკი
მე მინდა მჯეროდეს ამისი,
დაე, მჯეროდეს...
როცა მე მწყურდება და ჩუმად გეუბნები,
დამისხი...
არ ვიცი,
როგორ მისხამ ასე შეუმჩნევლად
განვდილ ბეშვებში უცნაურ სითხეს
(იმ ნამს მეჩვენება, რომ წყალზე უფრო
გემრიელია),
და ჩუმადვე მპასუხობა: ახლა
გამშვი...
და მაშინ მახსენდება, რომ შენ ვერ დაეშვები
დიდი ხნით მიწაზე,
შენ უნდა იფრინო...
და მერე მაგონდება,
როცა ჩვენ მხიარული ბავშვები ვიყავით,
ხშირად ვთამაშობდით დაჭრობანას
ხან შენს, ხან ჩემს სახლში
და ყოველი მარცხის შემდეგ
შეუპორად ვყვიროდით:
გამიშვი, გამიშვი,
ხელი გამიშვი...
და მაშინ, მახსოვ, დედამინა ბევრად უფრო
ნელა ბრუნავდა...
ახლა კი,
როცა შებინდება შავ ძაძებს იცვამს
და ნელ-ნელა ეშვება მიწაზე,
სხვანაირად ვზივარ შენს საფლავთან
და ჩურულით ჩაგდახი:

ჩამკიდე, ჩამკიდე... ხელი ჩამკიდე...
კიდევ...

03 ნოემბერი — მათაწიანე

ბოლო ხანა უცნაურად ამეცვიატე,
და ძეველებურად მინდა მჯეროდეს
შენი...
წვიმს...
ივნისი დგას - ყველა წვიმის
მემატიანე,
ყველა გრძნობის, რომელმაც გამცა,
მერე რა, თუკი დამინახე როგორ დავეცი,
მაშინ მოვიდა სწორედ ლაზარე, თქვა:
მე ავდექი... შენც ადგები,
ადექი, გვანცა!
ადექი, გვანცა!
ადექი, გვანცა!
და რომ მეგონა, ვერ ავდგებოდი,
მაშინ ავდექი,
და რომ მეგონა, აღარ მიყვარდი,
მაშინ მიყვარდი ყველაზე
მძაფრად.
როცა მინდოდა, აღარ მქონოდა რწმენა,
მაშინ ვინამე,
რომ სიყვარული ბევრად მეტია,
ვიდრე უბრალი



გვანცა ჯობავა

იყო დრო,
როცა შემოსილი ვიყავი კარგად
(მე მიყვარს ყველა ტკივილი ჩემი).
შენ კი გეტყვიან, რომ მე ერთხელ,
სულ ერთხელ დამცდა:
ვცხოვრობდი, რადგან,
მიყვარდი, რადგან
იყო დრო,
ჩემი თავისაც მწამდა...

დგანაც სახლები ზურგით...

აღარავინ დარჩა ქალაქში,
ნასახლარებად გადაიქცა ყველა უბანი,
ყველა სახლი გახდა წყვდიადი,
და ჰარერი კი – წარმავალი
ყველა ქუჩაზე.
ვიმარაგებ ბოთლში, ქილაში,
ყველა უჯრაში,
რომ ვიცხოვრო ორი დღით მეტი,
ვიდრე აბბობენ,
მეტი არ მინდა.
ისანი წავიდნენ: დედები, მამები,
დები, ძმები, მეგობრები,
შეილებიც წავიდნენ,
თუმცა კი ეს უკანასკნელი
არც არასდროს მოსულან ალბათ.
წავა ჰაერიც, წავა, მაგრამ
მაინც ვიცოცხლებ, ასე თუ ისე.
ნაბიჯი ერთი, ორი, სამი... მილიონადე.
ყველა ქუჩა იქნება ჩემი,
და ყველა სახლიც ამ ქუჩებზე,
მაგრამ ამაოდ,
სახლები შემაქცევენ ზურგს,
რადგან იმით, ვინც თუნდაც
ერთხელ მაინც დააღალატეს,
აღარ უნდათ ისევ ირწმუნონ.
ისანი წავიდნენ: დედები, მამები,
დები, ძმები, მეგობრები,
შეილებიც წავიდნენ,
თუმცა კი ეს უკანასკნელი
არც არასდროს მოსულან ალბათ.
და მე ვერასდროს ვერ გავიგებ,
რატომ ტირიღდნენ მაშინ,
როცა ტოვებდნენ სახლებს,
რა უხაროდათ მაშინ,
როცა ტოვებდნენ სახლებს,
რად შემატოვეს ეს ქალაქი
ასე უბრო, უკაცრიელი.
დგანან სახლები ზურგით,
ვდგავარ მეც ისე, სხვათაშორის,

ხან ერთ ქუჩაზე, ხან მეორე,
ხან მესამეზე,
და არა მაქვს თავშესაფარი.
მოჩვენებებმა დაბუდეს
ნასახლარებში და კივიან
ყოველ ლამე (ტირიან იქნება).
აღარავინ დარჩა ქალაქში,
დგანან სახლები ზურგით.
მე ვწევარ შუა ქალაქში
ზურგზე,
და ვიცი, რომ აღარა საშიში,
მაინც არავინ გამოვლის.
ვეღარ ჩამთვლიან შეშლილად,
რადგან ვერავინ მნახავს,
მაინც ვერავინ ეტყვის მეორეს,
რომ მე არა ვარ ამ ქალაქის
შესაფერისი.
დგანან სახლები ზურგით,
და რომ შეეძლოთ, დამსჯიდნენ კიდეც,
ახლა კი მხოლოდ გაბრაზებით
დამგუგუნებენ, მსაყვედურობენ,
მახსენებენ, რომ შენ იყავი
ამ ქალაქში უკანასკნელი,
და შენც დაგვტოვე.

ყველა მოსვლა დროებითია...

არ არსებობ!
რა სამწუხაროა ახლა ჩემთვის ამაზე წერა.
რა სამწუხაროა, რომ მე მოვედი,
როგორც ია ულრან ტყეში,
და ეს მოსვლა დროებითია.
ჰო, არ არსებობ...

ამაოა ყველა ლოდინი,
ყველა ოცნება, ყველა იმედი,
როცა სამივე ასე უბრალოდ,
უბრალიშოდ დროებითია.
მინდა მქონდეს შენი ჰაერი,
სხვა არაფერი,
ჰო, ჰაერიც საკმარისია,
მინა მე სხვა მაქვს,
ბილიკებიც სულ სხვა მხარეს
იყალენებიან,
სულ სხვა მხარეს უბრავს ქარი,
და ვიცი, რომ არ გინდა აქეთ.
პარადოქსია?
არა, უბრალოდ ხეებს ტოტები
დაუმძიმდათ და
დაასვენეს ჩემზე...
შენ იცი, რომ ხვალ მოგწინდება
ამის ყურება,
მე ტოტებდაყრილი როგორ ვსწავლობ
ცხოვრებას,
როგორ მივდივარ იქ, სადაც წასვლა,
ვიცი, უბრალოდ სასაცილოა,
როგორ ვიმართლებ თავს,
რომ არ ვეძებ უკვდავებას,
უბრალოდ ვთამაშობ ასე.
სინამდვილეში
ვერც იმას ვხვდები, მგაცს
თუ არა შენი ოცნება,
მე არ მაქს გემო, არც ფერი მაქვს,
ფორმაც ისეთი ცვალებადია,
როგორც ცხოვრება, როგორც რწმენა,
როგორც სიყვარული ადამიანებში...
გავა დრო, მიხვდები, რომ ვწერდი,
რადგან მხოლოდ ეს ჩემი ლექსები
მგავდა.
და ვეძებ, ვეძებ მარადისობას...
არ მინდა ვინამო, რომ ამ მინაზე
ვერაფერს ვწახავ მარადიულს,
სიკვდილის
გარდა...

დასასრული მე-16 გვერდზე



მოვკვდი. ვერაფრით დავიჯერე ეს ამბავი. როგორი დასაჯერებელია, როცა სულ ხუთი წინ ვანილის ნაყინს მივირთავდი, მერე აივანზე გავედი. დავამტქნარე და გავიზმორე. მერე სხვენში ასასვლელ სველ კიბეზე ავდგი ფეხი, სულ ორი საფეხური და... აიღინის მოაჯირს რომ გავუსწორდი მაინც და მაინც მაშინ დამიცდა ფეხი. ნაწვიმარი იყო, ამის დედაც მოვანან. ესახლა ვიგინები, თორემი მიდროს „ვამეც“ ვერ მოვასწარი.

— პაპო-პაპო! პაპო-პაპო!

სასწრაფოც მოქანდა. ამას თუ სასწრაფო ჰქვაი, მაშინ, მეც არ ვარ მკვდარი. არ ვიცი რატომ, მაგრამ მიცვალებული ჩემზე რომ იძახდიან გამოვედი. მინდოდა თავში ჩამეცხო, მაგრამ სადაც მქონდა მაგის ტრაკი. იქვე ვიდეტი, ტო, აი, სულ ორ-სამ ნაბიჯით ჩემი „ტრუპიდან“ და ვითომ შენუხებული თეთრხალათიანებისგან. პანიკა არ ამიტებას და კივილი არ მომირთავს, აგრე ვარ, ხალხო, ცოცხალი ვარ მეტქი. ეგრევე მიგევდი, რომ პატრიკ სვეინის პონტში ვიყავი. სული ვიყავი რა...

— აუჭ, მთვრალი იყო უეჭველი, — დარწმუნებით წარმოსაქვა ერთ-ერთმა სასწრაფოელმა. იმდენი მაგის დედა ვატირე, ერთი წევთიც არ მქონდა დალეული. საერთოდ ალკოპოლი მეზიზდება, ლუდს თუ არ ჩავთვლით.

პანაშვიდზე ყველაზე მეტად მე ვჯლაოდი, თუმცა, ჩემი ცოლიც არ აკლებდა. ეთქვა მაგ ჩემისას ასე თუ ვუყვარდი და შედარებით წესირად მოვიქცეოდი.

— რატომ მოიკალი თავიიიიი? — მოთქვამდა ჩემი გაკირვებული ხონელი კლასელი. რა? რა თავი მოვიკალი? თქვენ ხომ არ შეიშალეთ? რა მოვიკალი, ტო? ცოცხალი თავით არ უნდათ დაჯერება, რომ უბედური შემთხვევა იყო, რომ უბრალი ფეხი დამიცდა.

აგტობუსმა მუხათგვერდისკენ რომ გადაუტვია, უფრო სწორად კატაფალებამ, მთლად გადავირიე. ვაკელ კაცს მუხათგვერდში რა მინდოდა! ხონში ბებიაჩემის ხათრით ვისნავლე, ისიც მესამე კლასამდე. მე ხომ, ვაკის ნაღდი აბორიგინი ვარ. დასაფლავებაზე რა უნდა მომხდარიყო, მომაყარეს მიწა და ეგ იყო. დაკრძალვის ცერემონია დაისალა. ფეხით გამოვუყენი და დილმის მასივამდე რომ მიგალწი, მაიკონების ძეგლთან სკვერში ჩამოვჯერი. რატომ მაინც და მაინც დილმის მასივში? წარმოდეგნა არ მაქს.

როგორ უნდა გავაგრძელო ცხოვრება არ ვიცი, თან ვერც ვერავინ მამჩნევს, არც არავის ესმის ჩემი. სიგარეტი მომინდა, ფულიც მქონდა ჯიბეში ძმაკაცმა გამომატანა, თუ ჩამატანა, ისე სიგარეტი ჩაედოთ ჯიბეში, ხომ ატანენ ხოლმე. ჯიბურთან რომ მივედი, ჩემი უჩინმაჩინობის ამბავი გამახსენდა. კუდამოძუებული გამოვბრუნდი. ისევ ძეგლთან ახლოს მდებარე სკამზე ჩამოვჯერი. რომ მასტი მოდის, მოძრავასაზე ვატყობინ მეტები კაცის ადგილი კაცის არის, მაგრამ ორნი არიან. ვაკ, რა ვქნა ტო, გადაუჯდე თუ სამი კაცი ამ პატარა სკამზე ჩავეჭეჭყოთ? სულ ტყუილად ვნერვიულობდი, ერთ-ერთი მათგანი კალთაში ისე უდარდელად ჩამიჯდა, კიდევ ერთხელ დაგრძელები, რომ სული ვიყავი.

მე სულ სხვა პონტი მეგონა, მეთქი ეგრევე ან ჯოჯოხეთი ან სამოთხე, აქ კი რა ხდება ვერ გავიგე. როდემდე უნდა ვიარო ასე საზოგადოებისგან გარიყული ადამიანივით?.. თუმცა, რა ადამიანივით... სულივით.

— სულები სულ გარიყულები არიან.

— ეე, გესმის, ტო?

— ჰო, მეც სული ვარ. — ჩემს წინ ჯინ-სის „კურტკაში“ და ჯინსის შარვალში გამოწყობილი ჭალარა, ახალგაზრდა კაცი იდგა და მიღმოდა.

— ძლივს არ ვნახე ხმის გამცემი! — გახარებულმა შევეცირე და ხელი გავუწოდე. ჩამომართვა.

— წამო, საქმე აქვთ შენთან.

— ვის?

— შენს მფარველ ანგელოზს.

— ანგელოზს?

— ჰო.

— სად არის?

— წამ, წამ.

წინ გამიძლვა. ისე სწრაფად მიდიოდა, ლამის სირბილით მივსდევდი.

— დამელოდე, ეე.

— წამო, წამო. — წამო კარგია, ბორბლები კი არ მაბია შეჩემისა.

მიუხვია, მოუხვია, გაუხვია, აუხვია, ჩაუხვია და შავი კარის წინ გაჩერდა. „გიუია, ვიღაცაა“ გავიფიქრე.

— მიდი. დარეკე.

— შენ მომიყვანე და მე დაგრეეკო?

— შენ, ყრუ ხომ არა ხარ, ვერ გაიგე გელოდებიან მეთქი? მე მეჩარება, ძმიო, ამაზეც მადლობა მითხარი, რომ კუდში რომ გადიოდე.

— კიდევ შენ მსდივე, ძლივს დაგენიე, ტო.

— კაროჩე, ნავედი, რა.

წავიდა. კართან მარტო დავრჩი. ზარის წითელ ღილაკს ფრთხები ეხატა. თითო დავაჭირე.

— შემოდი, რა, თუ ძმა ხარ, პრანჭვის და მორცხვობის დრო ნაღდად არ გვაქს.

— ყველაფერს ველოდი, მაგრამ ამდაგვარ გამოძახილს, არა.

შევდი. მოკლე ვინრო დერეფინის მეტი არაუერი დამინხავება. ბენელოდა და ძლივს გავარჩიე, მარჯვენა მხარეს კიბე ადიოდა. ნელი ნაბიჯით ავუყევი. უცებ, ძალიან გრძელი და თეთრი შუქით გადანათებული კორიდორი გამოჩნდა. შუქმა თვალი მომჭრა. ერთი-ორმა სულმა ისე ჩამიქროლა, თვალი ვერ გავაყოლე.

— ეფისიათ თუ რა სჭირო? — ჩავიღა-თორნიკე გურჯინთახი

— ჰო, რა გაცინებს.

— აქ გარინჩას რა უნდა, ტო?

— შენ რა, გგონია, აქ მარტო ქართველი სულები არიან? ყველა აქ არის. ახალი შენობა უნდა ვიყიდოთ, თორემ აქ ტევა ალარ არის.

— მე ვისთან ვარ დაბარებული?

— აბა, მე რა ვიცი. საერთოდ, გნამდა ღმერთი?

— კი. — სწრაფად ვუპასუხე. ისე სწრაფად, რომ შემეტყოყო დიდი მორჩმუნე რომ არ ვიყავი.

— მერე არ იცი ანგელოზების სახ-ელები? რა ერქა შენს ანგელოზს?

— ნუგზარ.

— ჰა, ჰა, ჰა, ჰა.

— რა ვიცი, იმან მითხარი, ნუგზარა გიპარებსო.

— ვინ, ჯინსის კურტკიანმა?

— ჰო, ვინც აქ მომიყვანა.

— ოჳ, მაგის... ვერ ისწავლა ჭუუა, ვერ მოეშვა ლაზლანდარობას. სად გავიგია, ბიჭო, ანგელოზს ნუგზარა ერქას?

— რა ვიცი, ნუგზარით და...

— ნამოდი და გავარკვევთ შენს ბედა. კორიდორი გავიარეთ. დიდ ოთახში გავედით. ოთახს ორი კარი ჰქონდა და ორივესთან უზარმაზარი რიგი იდგა. რიგში მდგომები უმეტესად კაცები

— რა ვიცი, ნუგზარით და...

— ნამოდი და გავარკვევთ შენს ბედა. კორიდორი გავიარეთ. დიდ ოთახში გავედით. ოთახს ორი კარი ჰქონდა და ორივესთან უზარმაზარი რიგი იდგა. რიგში მდგომები უმეტესად კაცები

— მიდი, რიგში ჩადექი, რას აიტუზე,

— მანდ? — მომცა შენიშვნა კეპიანმა ან-

გელოზმა.

— მიდი, რიგში ჩადექი, რას აიტუზე,

— მანდ? — მომცა შენიშვნა კეპიანმა ან-

გელოზმა.

— მე სხვა საქმები მაქს, ნუ გეშინია,

— ჰო, კარგი. — ისე ვთქვა, თითქოს

დიდად არ კომენდოდა შემოყვებო-და თუ არ არ.

— უცებ ერთ-ერთი კარი გაიღო, ვილაცამ

თავი გამოყოფილი და დიამასაზე და დამატებით გამოყვებისას გამოვიდა.

— რა ვიცი? — რომელია?

— მე ვარ, ისე, დათო მქვია.

— შემოდი რა, კაცო! — გაბრაზებულ-მა გამომძახა, თითქოს ჩემი ახლობელი მეძახდა.

— მოვდივარ, ჰო. — რატომლაც უხე-შად ვამდებას. ალბათ, იმიტომ შეგ-რძნება გამოჩნდა, თითქოს ციხეში, სამუდა-მო პატიმრობაში, მეპატიუებოდნენ.

— მონიე, მოიწიე, — ისე მიმართა მთავარმა ანგელოზმა ჩემს მფარველ ანგელოზს, მივხვდი მთლად კარგი ყოფაქცევით არ გამოიჩინდა. კანონდამრღვევს ჰგავდა. — შენ ხარ ხომ?

— ჰო.

— მერე, რას იტყვი, როგორი ბიჭია? — თავის გვრდზე მოძრაობით ანიშნა ჩემზე.

ჩემმა ადვოკატმა არაფერი უპასუხა.

გადავწყიტე თავი ჩემით დამეცვა.

— გონი, „ნარმალნი“ მსატი ვაყავი. — დამიბლირეს, მაგრძნობინეს შენ არავინ გეკითხებაო. ძალით გავილიმე და ენა ჩავიღდე.

— იცი, რა თქვა შენზე შენი დაცვის ქვეშ მყოფა?

— რაო, რა თქვა? — უქმურად იკითხა ჩემმა მფარველმა და შაკეტის ლილები შეიხსნა.

— ჩემს ანგელოზს ნუგზარა ერქვაო.

— უკეტიანს გაელიმა. — და იცი ეს რისი ბრალია?

— ვიცი, ჩემო ბატონებო. — ლიმილით წარმოსთქვა და ბისზე გამოსული თეატრის მსახიობივით თავი დაგვიკრა.

— ნახეთ, რა, — მიუტრიალდა მთავარი ანგელოზი დაანარჩენებს და სინაულით გააქნია თავი. — შენ რა გამოგასწორებს,

— მიმართა ახლა ჩემს ადვოკატს, — შენ ანგელოზი ხარ? შენ ხარ სუფთა კლოუნი!

— რა გინდათ, ხომ არ ვიღებ ხმას. — ეს მაიც დააფასეთო, მიანიშნებდა.

— შენ რა ხმა უნდა ამოილო, გაქვს რამე სათქმელი? — ჩემმა ანგელოზმა ისევ არ ამოილო ხმა. — ამასინათ რა გააკეთა თუ იცით?

— მოგვმართა ისევ ჩვენ, — კაცი სამოთხეში იყო გასაშვები და ჯოჯოხეთში უკრა თავი. უნდა განახათ, რა დღეში ჩააგდო, მართლა ანგელოზივით კაცი. რატომ ჰქენი მეტე, რომ ვკითხე, ასე მიპასუხა, რა

მოხდა, ტრონიტუსის მაგივრად ავტობუსში არ ჩამჯდარხარო? კიდევ კარგი ის საწყლო კაცი სამ დღეში ნამორიყვანებულ ჯოჯოხეთიდან. რომ ნახოთ, გული მოგიკვდებათ, ახლაც შიშები აქვს, უბრდუს. შენ ვინ უნდა გადაარჩინო, თვითონ სამეცნიერო ხარ! გეითხარი როგორი მოსწავლე იყო?

— ვინ? ეს? — ჰკითხა ლურჯუაკეტიანამა.

— ჰო, ეს. აბა, ვინ.

— ჯიგარი იყო. — მე სიამაყისებან გავიჯვამე. მოსამართლემ მაგიდაზე მის ცხვირინი გაშლილ ქალალდებში ჩაიხედა. რომ ამოგვეხდა, წყალი არ გაუვიდოდა, ნაწერდებში რაღაც უბედურებას გადააჩყდა.

— ჯიგარი არა? მანქანით ქალს რომ დაარტყა და ტრანიანი ხარივით გაიქცა, ეგ რა იყო.

— ნუ ბილნსიტყვაობთ, მაიც ანგელოზი ბრძანდებით, — შენიშვნა მისცა ჩემმა ადვოკატმა. მიხვდით, ალბათ, რომ მფარველი ანგელოზი იგივე ადვოკატია.

— ეგრე ჯიგრება არ იქცევან!

— მერე, ფული ხომ მისცა დაზარალებულის დეას? — იჯიგრა ჩემმა ანგელოზმა, ცდილობდა, როგორმე გაემართლებინა ჩემი სამარცხონ საქციელი. ისე, მეგონა ამ ამბავში გავდებოდი, მაგრამ ეგრე სად არის? ესენი ხომ ყველა ნოსტრადამუსები და ვანგები არიან.

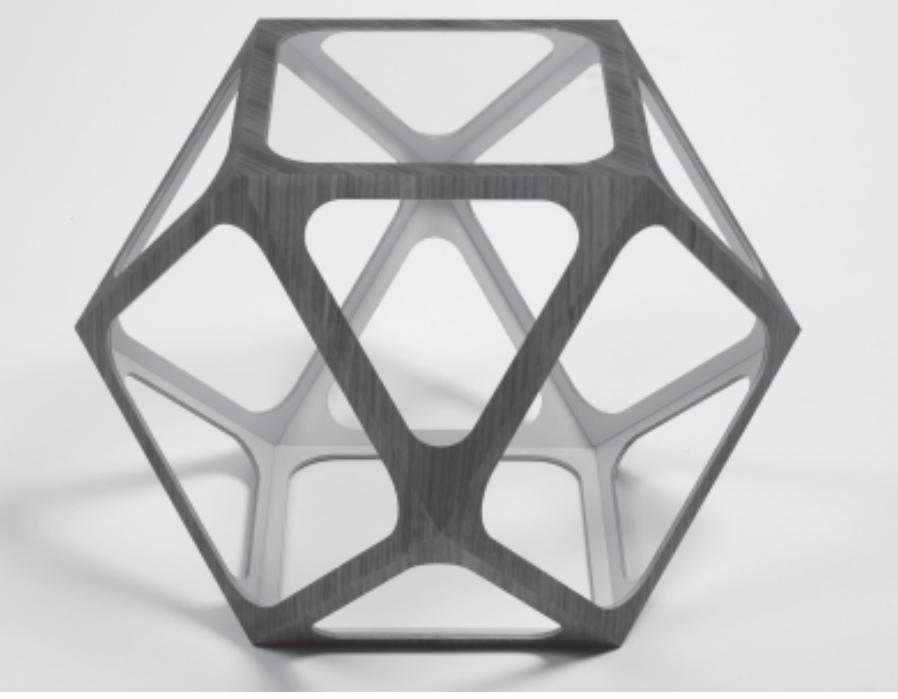
— ეს რაღაც უბედურებაა? — თავის თავის ჰკითხა გაღიზიანებულმა მოსამართლემ და ცალვალმოჭული დააკვირდა ჩემი საქმის ქეთერ გვერდს, — თხუთმეტი ქურდობა! — მე თავი დავხარე. მასხოვეს პირველად პერველი მოვიდა ერთობით გადაველად ესეც არ ახსენონ მეთქი. გადავრჩი. ქურდობის ნერილმანი.

— მოწივდა და...

— ხმა! რას ქვი მოშივდა! მოკლედ, რა... ლოთთან ერთად მატყუარაც ყოფილხარ. ჯიგარი... ჯიგარი კი არა ჩათლახი ყოფილა! — ჩემი დამცველი ისე უყურებდა მოსამართლეს, ეტყობოდა, ჩენენ დამარცხებას შეგუებდა.

— სად ყიდულობს ეს კაცი სასმელს, აქ ყველა გაფრთხილებული გვყავს? — ალშიფონებული სახით დასვა კითხვა ერთმა მანტიიანმა. ვედაო გავიგე, ჩემი სასამართლო იყო თუ ჩემი ანგელოზი.

— სად ყიდულობს და ვარაზისხევში რომ ეშმაკების გახსნილი „მარკეტია“. — ჩალიმება მიაყოლა ნათქვამს მოსამართლემ.



— ნაღდად ეშმაკების გახსნილია? — დაინტერესდა მრგვალთავაუმანტოლოდამსწრე.

— რა ვიცი, აბა, მაგათ ადამიანების არაფერი ეტყობათ. მივა ანგელოზის სახით და ისინიც ნისიად აძლევენ. მე შენ გეტყვივი, ვერ დაჯერებს, რომ ვალს პატიოსნად გადაიდის. ბოლოს და ბოლოს ანგელოზი, ეს მაიც არ გაუჭირდება.

— იცით, ის მუდამ მეხმარებოდა, თუკი რაიმე კარგი მაქსის, მაგისანაა. — ჩემი ჭყუით „ატმასაკა“ მივეცი ჩემს ადვოკატს. ისე შემომიბლვირეს, უხერხულად ჩავახველება და მოვეტე.

— ახლა მომისმინე, — მიმართა ლურჯუაკეტანს მოსამართლემ თითის ქრისტი.

— ან შენ ნაპრანანდები ჯოჯოხეთში, ან შენი დაცვის ქვეშ მყოფა, გადანუყიტე. — მოსამართლემ ნამით შეისვენა და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ ვერ წირავ, აიდე შენი ბარგი ბარხანა და აუდე აქედან. — მუშტი დაარტყა მაგიდას. — ისე გასაწირი ნაღდად არის, თქვენ რას იტყვით? — გადახედა დაარტყა მიმინებინებს. იმათაც თანხმობის ნიშანად ერთსულოვნად დაუქნიერს თავები. — ნადი ახლა, დააბინავე ეს კაცი სასტუმროს და წყალი მოხვრიპა. — თუ

გვითხველი

გორია საითიძე

ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის არქივთმცოდნეობის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ისტორიის მეცნიერებათა დოკუმენტორი გოჩა საითიძე ჩვენი რუსეთის ფარგლებში ნარმოდებილი სხვა რესპონდენტებისგან ერთობ განსხვავებული მკითხველია. განსხვავებულობაში მხატვრული ნაწარმოებებისა და მათი პერსონაჟებისადმი ძალზე ემოციურ დამოკიდებულებას ვვალისხმობ. ბატონ გოჩასთან ლიტერატურაზე საუბარი დიდხანს გაგრძელდა. ბუნებრივია, ასეც იქნებოდა, ის ხომ დაწვრილებით იწყებდა საყარელ თხზულებათა სიუჟეტების თხრობას და თითქოს ახლიდან, არანაკლები სიმძაფრით განიცდიდა უკვე მრავალჯერ განცდილს. თვალინინ გამიცოცხლა გმირები საბავშვო და საყმანვილო ლიტერატურიდან და მსოფლიო ლიტერატურის საუკეთესო ნაწარმოებები ლამის ზეპირად „გადაიკითხა“. თავისი ავტორებიდან გმირები პყავს, თუმცა ახალი ტექსტების ნაკითხვის სიამოვნებასაც მოუთმებლად ელის.

— მომავალი მკითხველისთვის დღიდ
მნიშვნელობა აქვს მაგალითს, უჯროსე
ბისგან რომ იღებს. წიგნიერ გარემოში
იზრდებოდით. წიგნის მიმართ თქვენი
დამოკიდებულება ალბათ ამანაც განა-
პირობდა.

— მომავალი მკითხველის ჩამოყალიბებისთვის მართლაც განმსაზღვრელია გარემო, რომელიც ის იზრდება. მინახავს ოჯახები, სადაც ბავშვს გამუდმებით უჩინინებენ იმეცადინოს, იკითხოს. თვითონ უფროსები კი წიგნს ერთხელაც არ გადაშლიან. ასეთ ოჯახებში პატარები წიგნს ძნელად თუ შეიყვარებენ. ჩემს სახლში სხვა სიტუაცია იყო. ბავშვობიდან ვხედავდი დედას, რომელიც გატაცებით კითხულობდა მხატვრულ ლიტერატურას. როგორც გერმანიისტს, განსაკუთრებით გერმანული მწერლობა უყვარდა. ვხედავდი მამას წიგნით ხელში და უფროს დას — საყვარელი გმირების „გარემოცვაში“. ბუნებრივია, წიგნს მეგ პავშვობიდან დაკამაგიბრდი და უკუნისეუ „უცდისას დღი და საინუცია“, რობერტ სტივენსონის „განძთა კუნძული“ და ჯეიმს კუპერის „უკანასკნელი მოჰიკანი“. ვფიქრობ, ამ საოცარი „თავგადასავლების“ გარეშე ბავშვობა მართლაც წარმოუდგენელია.

— ମାଥ, ତୀରକ୍ଷେଣୀ ସାଫ୍ଟେକ୍ସ୍‌ରିଟ ଡାକ୍‌ପିଣ୍ଡୁ-
ନ୍ତର ଗାଲିକୋଟ ତ୍କ୍ଵେନ୍‌କୁ ତୀରକ୍ଷେଣୀ ଡିବଲ୍‌ର
ଅନ୍ତର୍ଗତ?

— მახსოვეს და თითოეული წიგნის შინაარსი დაწვრილებით შემიძლია მოყვავე მამა ინტენსიურად მასნავლიდა ლექსტბსა სამშობლოზე, მამულაშვილობაზე. ალბათ სურდა, თვითიდენტიფიკაცია მომეხდინა და გამეაზრებინა, რომ ქართველი ვარ. ძალიან მიყვარდა ვაჟას „არწივი“, რაფიელ ერისთავის „სამშობლო ხევსურისა“. საყვარელი პოეტი იყო ნოდარ დუმბაძეც. მისი ლალი, ალალი ლექსტები მახალისებდა (როგორც მწერალი ის მოგვიანებით გავიცანი).

შემდეგ მოვიდა ასაკი, როცა ბავშვი
სათავადადასავლო ლიტერატურით ინტერ-
ესდება.და ასტრიდ ლინდგრენი ჩემს უს-
აყვარლეს ავტორად იქცა! არ მეგულება
ადამიანი, რომელსაც ბავშვობაში, „ბიჭუ-
ნა და სახურავის ბინადარი კარლსონის“ წა-
კითხვის შემდეგ კარლსონთან მეგობრობა-
ზე არ უოცნებია. მიყვარდა ასევე „ჩვენც
სალტკროკელები ვართ“. ხომ გახსოვთ,
ამბავი კეთილ მელქერ მელქერსონზე და
მის შვილებზე! ცოტა უფრო ადრე, უდიდესა
ემოციას იწვევდა ვაჟას საბავშვო
მოთხოვობები. რომ იცოდეთ, რამდენჯერ
მიტირია „შვლის ნუკრის ნაამბობზე“, რამ-
დენჯერ გაფაციცებით გადამიკითხავს „ჩხივთა ქორწილი“, „სათავარ“ თუ სხვა
ნოველები.

თიას შანდორი“. როგორც გახსოვთ, მშობლიური უნგრეთის დამოუკიდებლობისთვის (უნგრეთი იმხანად ავსტრიის მიერ იყო დაპყრობილი) მებრძოლ გრაფ შანდორს შეაპყრობენ, მეგობრებს დაუხვრეტენ, თვეთონ გაქცევით უშველის თავს და დახვრეტილი თანამებრძოლებისთვის შურისძებაც იწყება! მაშინ არც ვიცოდი, რას ნიშნავდა სამშობლოს დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლა, თუმცა თავისუფლებისა და სამართლიანობისთვის თავგანწირულ გმირებს ძალიან თანავუჯრძნობდი.

არანაკლებ ემოციას იწევედა ჩემში
მანი რიდის სათავადასავლო რომანების
კითხვა. ეს ყველაფერი თხუთმეტ წლამდე
„გავიარე“.

— თხუთმეტი წლის ასაკი თითქოს
ზღვარია — ერთი ეტაპი სრულდება და
სხვა, ახალი ინიცია.

— 15-16 წელი ხომ გარდატების ასაკია,
დღო, როცა მოზარდი იცვლება, ახალი
ინტერესები, ახალი გატაცებანი უწინდება,
მათ შორის ლიტერატურის თვალ-
საზრისითაც. მაგალითად, ჩემი ინტერესი
რამდენიმე ლიტერატურულმა მიმა-

[View all posts](#) | [View all categories](#)



କୋଡ଼ିଙ୍ଗାର୍ଡ୍ ପାଇଏଲ୍ଯାନ୍ଡର୍ ମୁଦ୍ରଣ

— ვხედავ, ბავშვობაში ძალზე ემოციური მკითხველი ყოფილხართ, მრავალი საინტერესო ამბავი „გადაგხდენიათ თავს“.

— შემდეგ ჩემს ცხოვრებაში ახალი
ეტაპი დაიწყო — უიულ ვერნისა და
ალექსანდრე ღიუმას ნანარმოებებში ჩავ-
იძირე. არც მასსოვს, რით დავიწყე, მგონი
— „სამი მუშკეტერით“. დიუმას შემო-
ქმედებიდან განსაკუთრებულად მიყვარ-
და სწორედ „სამი მუშკეტერი“ და „გრაფი
მონტე კრისტი“. უიულ ვერნის რომანე-
ბიდან კი ყველა განურჩევლად მიტაცებ-
და. მაშინ მეგონა, რომ ამ მნერალს მთე-
ლი მსოფლიო ჰქონდა მოვლილი. ნარ-
მოიდგინეთ ჩემი გაოცება, როცა მოგვი-
ანებით შევიტყვე, რომ მშობლიურ პარიზს
თითქმის არასოდეს ტოვებდა. რამდენად
მდიდარი ნარმოსახვა უნდა ჰქონდა ად-
ამიანს, რომელმაც „მოგვატარა“ მთელი
ცისქვეშეთი, „გვამოგ ზაურა“ დედამი-
ნიდან მთვარემდე, დედამინიდან ცენ-
ტრისაკენ და 80 000 კილომეტრა წყ-
ალჭივშ! ძალიან მიყვარდა, ასევე, მისი „ვა-

რთულებამ მიიღყორ. ერთ-ერთი დეტექტივი იყო. სიამოვნებით კვითხულობდი ართურ კონან დოილის „შერლოკ ჰოლმსსა“ და აგათა კრისტის რომანებს. კრისტის ერთ-ერთმა ნანარმოებმა იმდენად შემძრა, რომ მახსოვეს, მომეტებული ემოციისგან იატაკზე აღმოვჩნდა. რომანს „როჯერ ექრიოდის მკლელობა“ ერქვა და თხრობა პირველ პირში მიიღოდა. ვფიქრობდი, ვინ შეიძლებოდა ყოფილიყო მკვლელი, ათასი ეჭვი და ვარაუდი მქონდა, მაგრამ ჩემდა გასასკრად აღმოჩნდა, რომ დამნაშავე თვით მთხოვბელია! გამჭრიახება ერკვიულ პუარო სწორედ ის შეიძყრო!

რაც შეეხება მეორე ავტორს — ის კნუტ
ჰამსუნი იყო. იცით როგორ გავიცანი?
საჩხერეს რაინბში, მეგობრის ოჯახს ვს-
ტუმრობდი. ჩემი მასპინძლები ლიტერ-
ატურას დიდ პატივს სცემდნენ და
საუკეთესო ბიბლიოთეკა ჰქონდათ. ერთხ-
ელ შინ მარტო დავრჩი და წიგნების თვა-
ლიერებისას შემთხვევით გადავაწყდი
კნუტ ჰამსუნის „მისტერიებს“. ქართულად
იყო თარგმნილი. შეეუდები კითხვას და
არცთუ პატარა რომანი ერთ დღეში წიგ-
ნოთხა. იქმიდა არ ყოთილა შემთხვევა. წიგ-

ნი ერთი აღებით, ერთი ამოსუნთქვით ნამე-
კითხოს. ჰამსუნის „მისტერიები“ ჩემთვის
ერთგვარ საეტაპო ნაწარმოებად იქცა.
ჩემს ცხოვრებაში გამოჩნდა სრულიად
უცხო, უცნაური, ყველასგან განსხვავებუ-
ლი გმირი — ნაგელს ველულისხმობ. მანამ-
დე ნაგელის მსგავს პერსონაჟს ლიტერ-
ატურაში არსად „გადავყრივარ“, არც (ცხ-
ოვრებაში შევხვედრივარ მისებრ სახასია-
თო, არასტანდარტულ ადამიანს. ჰამსუნი
ისე შემიყვარდა, რომ გადავწყვიტე მისი
შემოქმედებაც — ჯავახიშვილისა არ იყოს
— სრულად ამეთვისებინა. შევადგინე ბიბ-
ლიოგრაფია და საჯარო ბიბლოთეკას მი-
ვაკითხე... „პანიმ“ და „ვიქტორიამ“ დიდი
ემოცია გამოიწვია ჩემში. ძალიან მომენტი
ნა „მინის მადლი“ — რომანი, რომელშიც
მნერალმა ნობელის პრემია მიიღო. თუმ-
ცა ჰამსუნის ნაწარმოებებიდან, ყველა
ერთნირი მხატვრული ლირებულებისა არ
აღმოჩნდა, განსხვავებით ჯავახიშვილის-
გან, რომლის ტექსტების უმეტესობაც
ძალიან მაღლით რანგის პროზაული ნი-
მუშებია. რაც შეეხება „მისტერიებს“, მას
არა მხოლოდ ავტორის შემოქმედების
მნვერვალად, არამედ მსოფლიო ლიტერ-
ატურის ერთ-ერთ შედევრადაც მივიჩნევ.

— მიხეილ ჯავახიშვილის გარდა ქართულ მწერლობაში კიდევ ვინ არის ოქვენი რჩეული?

— მინდა გითხრათ, რომ სასკოლო
პროგრამით გათვალისწინებული ქართვე-
ლი ავტორები, ჩვენი დიდი კლასიკოსები
ისე „გვასწავლეს“, რომ დიდხანს ბევრი
მათგანისკენ გახედვაც არ მინდოდა. მა-
გრამ გავიდა დრო, დამოუკიდებლად წავ-
იკითხე „ვეოჭისტყაოსანი“, იღიას პროზა,
სხვა ავტორები. შეიძლება ითქვას დიდი
ქართული მწერლობა ახლიდან აღმოვა-
ჩინე.

ჩემი აზრით, ლიტერატურა მხოლოდ ემოციისთვის, შთაბეჭდილებისთვის არ იქმნება, ის ზემოქმედებს ჩვენს მსოფლალქმაზე, გვიყალიბებს ლირებულებებს, გვიფართოვებს თვალსაწიერს, გვაჩვევს ფიქრს. მისგან პევრს სწავლობს ადამიანი, უფრო უკეთეს ხდება. თუკი ლიტერატურას ამ თვალსაზრისით განვიხილავთ, არაერთი ნაწარმოების დასახელება შემძლია, თუმცა ყველაზე მეტად „დათა თუთაშხიას“ გამოვარჩევდი. სამწუხაროა, რომ დღეს, ახალგაზრდებს „თუთაშხია“ აღარ იტაცებს, გაოცებული ვკითხავ ხოლმე ჩემს სტუდენტებს: „ნუთუ არც ეს წაგიკითხავთ?“ და შემდეგ მინდა დოჩანაშვილის გმირივით მივულოცო მათ — არაერთი დიდებული რომანის წაკითხვის სიამოვნება ხომ ჯერ კიდევ წინ აქვთ! მეცოდებიან, რადგან ვიცი, წიგნთან სიშორის გამო, დიდ ბედნიერებას არიან მოკავშირონა.

„დავით აღმაშენებიელმაც დაარიცტეონესა,
დასასრული მე-14 გვერდზე

